

Heemstede

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 28 september 2023

Zaaknummer : 1166130
Team : Infra en Projecten Heemstede
Portefeuillehouder : A.M.C.E. Stam
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Beleidsplan Renovatie Openbare Verlichting, vaststelling beleidsplan 2023-2027, met bijbehorende middelen.

Samenvatting

Het college heeft besloten in te stemmen met het nieuwe beleidsplan Renovatie Openbare Verlichting, periode 2023-2027. Dit nieuwe beleid ziet toe op nieuwe oplossingen en technologieën in het proces van verLEDding van de openbare verlichting. Dit nieuwe plan wordt ter vaststelling aan de raad voorgelegd met gelijkblijvende jaarlijkse investeringen van € 260.000 ter vervanging van de verouderde openbare verlichting.

Juridisch en beleidskader

Beleidsplan Openbare Verlichting 2018-2022 (verlopen)
Nota Duurzaamheid 2020-2024
SER-energieakkoord 2013

Besluit B&W

1. In te stemmen met het Beleidsplan Openbare verlichting 2023-2027;
2. De raad voor te stellen het Beleidsplan Openbare verlichting 2023-2027 vast te stellen;
3. De raad voor te stellen in te stemmen met de pilot Laadlantaarns
4. Het besluit voor te leggen aan de commissie Ruimte om advies te geven aan de raad (A-stuk).

Besluit raad

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 25 juli 2023

Besluit:

1. Het Beleidsplan Openbare verlichting 2023-2027 vast te stellen;
2. In te stemmen met de pilot Laadlantaarns

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

Aanleiding

De planperiode van het beleidsplan openbare verlichting 2018-2022 is verstreken. Er is een nieuw plan voorbereid voor de periode 2023-2027 dat verder bouwt op keuzes uit voorgaande periode en doorgaat met verLEDding van de openbare verlichting in Heemstede.

In het nieuwe plan verder gegaan met de verduurzaming van de openbare verlichting. Conventionele verlichting wordt, aan het einde van de economische levensduur, vervangen voor LED. Bij de keuze voor nieuwe masten en armaturen wordt ingezet op toepassing van duurzame materialen. Nieuwe mogelijkheden, oplossingen en technologieën worden niet alleen verkend maar meegenomen waar inzetbaar en relevant voor toekomstige ontwikkelingen.

Uitfasering van conventionele lampen

Milieuonvriendelijke kwikhoudende, lampen mogen sinds februari 2023 niet meer geproduceerd en verkocht worden. Deze lampen (de “spaarlampen” van de openbare verlichting) hebben een gezondheidsrisico en milieurisico vanwege de aanwezige kwik en moeten aan het einde van hun levensduur als chemisch afval verwerkt worden. De gemeente heeft nog ruim 1450 armaturen met deze lampen in de openbare verlichting. Om deze armaturen te kunnen onderhouden heeft de gemeente een voorraad PL-lampen (kwikhoudende lampen) aangelegd. Zodra de voorraad PL lampen verbruikt is dienen de armaturen vervangen te worden voor een alternatief. LED is de standaard bij vervanging van verlichtingsarmaturen.

Laadlantaarns

Het combineren van de functionaliteit van openbare verlichting en laadpunt voor elektrische voertuigen wordt onderzocht. Op dit moment zijn er echter geen goedgekeurde laadlantaarns. Dit ligt aan de gestelde eisen van de netbeheerder voor 3 elektriciteitsmeters waarvoor de ruimte in een reguliere lichtmast te klein is. Daarnaast zijn de technisch eisen voor de laadfunctie ten opzichte van de verlichtingsfunctie zwaarder. Door het ontbreken van goedgekeurde laadlantaarn is een operationele inzet op dit moment nog niet mogelijk. In overleg met de netbeheerder kan gekeken worden of een pilot met niet goedgekeurde laadlantaarns mogelijk is.

Slimme verlichting

Nieuwe armaturen kunnen uitgebreid worden met onder andere temperatuurmeters, stikstofmeters, bewegingssensoren, camera's, etc. Door het koppelen van de sensoren aan communicatie apparatuur worden de armaturen slim gemaakt.

Het slim maken van de verlichting vergt een extra investering per armatuur.

Op dit moment is er nog geen noodzaak armaturen met slimme functies uit te rusten. Een deel van de reeds vervangen armaturen heeft deze uitbreid mogelijkheid al. Wanneer er in de toekomst de behoefte ontstaat tot het meten van bewegingen van verkeer, mensen of bepaalde stoffen kan volstaan worden armaturen op een aantal strategische punten slim te maken. Daarvoor is het niet noodzakelijk om elk armatuur met extra functionaliteit uit te rusten.

De mogelijkheden om slimme verlichting in te zetten en gerelateerde benodigde investeringen voor extra functionaliteiten en de daaruit voortvloeiende voordelen zullen in deze beleidsperiode verder uitgezocht worden.

Duurzaamheid

Met het verder doorzetten van het verLEDden in de nieuwe beleidsperiode wordt een verdere stap gezet in het nastreven van de rijksdoelstellingen voor energiebesparing (50% in 2030 t.o.v. 2013).

Door het vervangen van masten en armaturen als dit technisch noodzakelijk is worden grondstoffen optimaal ingezet.

Beeldkwaliteit

In 2021 is een keuze gemaakt de beeldkwaliteit van de openbare verlichting te koppelen aan het geldende welstandsplan. Op basis van de gewenste uitstraling van een aantal wegen en kernen, worden passend vormgegeven masten en armaturen geplaatst.

Motivering

Het onderhoud van de gemeentelijke openbare verlichtingsinstallatie is op peil en dient voortgezet te worden om te voorkomen dat er achterstanden ontstaan. Er is op dit moment geen sprake van achterstallig onderhoud. Daarnaast wordt rekening gehouden met:

- uitfasering van verschillende lampen (grootverbruikers, milieubelastend);
- het SER-energieakkoord;
- prioritering van geplande projecten (Project Slotlaan, van Merlenlaan)

SER Energieakkoord

Het nieuwe plan volgt het landelijke energieakkoord van de Sociaal-Economische Raad (SER). De belangrijkste doelstelling voor de openbare energieverbruikers als verlichting en de verkeersregelinstallaties in deze planperiode is:

- 50% reductie op energieverbruik in 2030 t.o.v. 2013;

De doelstelling voor energiebesparing in 2020 van -/20% ten opzichte van 2013 is ruimschoots behaald. Ook de opgave voor 2030 zal ruimschoots behaald worden wanneer het voorliggende vervangingsplan uitgevoerd wordt.

Openbare verlichting in het wegcategoryeringsplan

Bij aanpassing van de weg in het kader van het wegcategoryeringsplan kan het gewenst zijn de verlichting aan te passen aan het nieuwe karakter en de eisen van de weg. Aanpassingen van de verlichting aan de nieuwe inrichtingseisen van de wegcategorye zijn niet opgenomen in het voorliggende beleidsplan Openbare Verlichting. Wanneer uit de inrichtingseisen mocht blijken dat de verlichting vervangen moeten worden door passender materieel dienen deze vervangingskosten in het projectbudget van het WCP meegefinancierd te worden.

Onderzoek naar de inzet van Laadlantaarns

Met de elektrificatie van het Nederlandse wagenpark zal de behoefte aan laadvoorzieningen toenemen. De laadpalen zijn nu extra meubilair in de openbare ruimte. Er zijn echter nog geen goedgekeurde laadlantaarns voor de openbare ruimte die het mogelijk maakt de functies, verlichten en laden combineren.

Omdat de elektrificatie lijkt te versnellen met maandelijks meer aanbieders van elektrische voertuigen, stellen wij voor een pilot te starten met laadlantaarns. Vanwege het ontbreken van een goedgekeurde laadlantaarn zal in overleg met de netbeheerder gekeken worden of een pilot met "niet goedgekeurde laadlantaarn", mogelijk is. Bij akkoord, willen wij met de netbeheerder, marktpartijen, leveranciers van laadlantaarns als gemeente Heemstede, voorstellen een pilot op te zetten met meerdere technische en operationele scenario's (zoals; systemen, beheerscontracten en

eigendomssituaties) om ervaring op te doen, hoe laadlantaarns in de gemeente ingepast zouden kunnen worden. In de aanloop naar een pilot willen wij ervaringen van de gemeenten Renkum en Utrecht ophalen, en een aantal kennissessies met E-laad (de keringsinstantie) en OVNL (het kenniscentrum voor openbare verlichting Nederland) houden. Een mogelijke pilot is in lijn met de evaluatie 'Gebiedsgerichte aanpak publieke laadinfrastructuur Heemstede'.

Vervangingsscenario

Er is een vervangingsscenario uitgewerkt met prioritering voor vervanging van grootverbruikers en kwikhoudende armaturen.

Vervangen van alle grootverbruikers.

Armaturen met een verbruik > 60 Watt zullen binnen vijf jaar vervangen worden.

Vervangen van compact fluorescentie (PL-) armaturen binnen vijf jaar.

Sinds februari 2023 mogen kwikhoudende lampen niet meer geproduceerd worden. De gemeente heeft een voorraad lampen aangelegd. Zolang er voorraad is kunnen de armaturen waarin de PL lampen ingezet worden gebruikt worden. Met een gemiddelde levensduur van de PL lampen van 5 jaar, een voorraad vervangingslampen en het aantal ingezette PL armaturen van 1450 moeten deze armaturen voor 2032 allemaal vervangen zijn. Vanuit milieu-oogpunt is het niet wenselijk de kwikhoudende lampen langer te voeren dan strikt noodzakelijk en dienen voor 2035, alle PL-armaturen vervangen te zijn.

In Heemstede is er nog geen noodzaak voor slimme verlichting. De nieuwe LED armaturen worden statisch gedimd. Toch zijn er in het huidige verlichtingsareaal ± 900 armaturen uitgerust met een slimme connector. Wanneer de behoefte bestaat, functies aan de Openbare Verlichting toe te voegen kunnen de bestaande armaturen, met een connector, strategisch herplaatst worden. Bij de keuze voor een slim systeem hoort ook een investering in een bemande centrale voor aansturing en uitlezing van de Openbare Verlichting en de toegevoegd functies.

Het onderhoud van de verlichting is op peil en voldoet aan de huidige behoeftes. Er geen vraag naar extra functies. De huidige werkwijze waarbij bewoners storingen aan de Openbare Verlichting melden verloopt naar tevredenheid. Er is daarom geen noodzaak het gehele areaal in toekomst met connectoren uit te rusten. Voorgesteld wordt bij vervanging van verlichting alleen te kiezen voor verLEDding met versnelde vervanging van de grootverbruikers en kwikhoudende lampen.

Financiën

In het investeringsschema is voor "renovatie openbare verlichting" voor de jaren 2023 t/m 2027 een bedrag van € 260.000 per jaar opgenomen. De vervanging past door prioritering binnen het investeringsprogramma.

In de investeringsvoorziening is géén rekening gehouden met kosten voor een mogelijke pilot met Laadlantaarns.

Besparingen op exploitatie

Door verLEDding van de openbare verlichting is het energieverbruik jaarlijks afgenomen. In 2023 is het verbruik ten opzichte van basisjaar 2013 ruim 387 MWh minder. Het verbruik is dan nog 58% t.o.v 2013.

Doorzetten van verLEDding zal tot een verdere afname van het jaarlijkse energieverbruik leiden. gedurende de nieuwe beleidsperiode (2023-2027) zal de cumulatieve besparing 685 MWh zijn. Het verbruik in 2027 wordt geschat op 409 MWh en is dan nog maar 42% van het basisjaar 2013.

De besparingen in geld zijn afhankelijk van de uitkomsten van het nog af te sluiten nieuwe energiecontract. Zodra de besparingen in geld bepaald kunnen worden op basis van het nieuwe energietarief verwerken wij dat in de P&C cyclus 2024 (voorjaarsnota/ najaarsnota)

Planning/uitvoering

Het Beleidsplan renovatie Openbare Verlichting gemeente Heemstede 2023-2027 is samengesteld door een extern partij in de periode november 2022-juli 2023 op basis van de verstrekte en verzamelde informatie. Het ligt in de bedoeling de opgelopen achterstand in uitvoering in het lopende jaar deels in te halen.

Fase & Besluitvorming	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Collegebehandeling								
Commissie ruimte								
Raad (A stuk)								
Uitvoering								

Samenwerking en communicatie

Het voorgestelde beleidsplan is een voortzetting van bestaand beleid, aangevuld met een uitfasering van grootverbruikers en de kwikhoudende lampen. Voor een mogelijk pilot met laadlantaarns zullen bestaande lichtpunten worden gekozen die samen met de uitgezette laadpunten van laadpaalkaart samenvallen.

Communicatie met bewoners is voorzien:

Bij vervanging van openbare Verlichting met locatie verandering :

In principe worden hier geen lichtmasten verplaatst of bijgeplaatst. Echter daar waar bij lichtberekening blijkt dat de verlichting niet goed, kan verplaatsing of bijplaatsing van lichtmasten noodzakelijk zijn. Bij wijzigingen van de huidige locatie worden de bewoners bij de wijzigingen betrokken (zij krijgen gelegenheid te reageren op de nieuwe locatie van de mast).

Bij de pilot met de laadlantaarns zullen de bewoners uitvoerig geïnformeerd worden. Hoewel de pilot van tijdelijk aard zal zijn wordt voorgesteld de procedure voor een nieuw te plaatsen laadpaal volgens de laadpaalkaart te volgen.

Uitvoering

Bij de uitvoering van het werk worden de bewoners over de uitvoering en de hinder geïnformeerd.

Duurzaamheid

In de Nota Duurzaam Heemstede 2020-2024 zijn vijf verschillende thema's benoemd te weten: Energietransitie; Circulaire Economie, Ecologie, Klimaatadaptatie en Duurzame mobiliteit.

Dit beleidsplan kent raakvlakken met de thema's circulaire economie, ecologie, klimaatadaptatie en duurzame mobiliteit.

Circulaire economie

Bij aanbesteding van de openbare verlichting zal de inzet van gebruikte materialen alsmede de herwinning van materiaalstromen aan het einde van het productleven opgevraagd worden. Leveranciers van lichtmasten en armaturen zouden bekend moeten zijn met de Europese eisen van hergebruik.

Ecologie

De openbare verlichting moet minimaal statisch dimbaar zijn. Het zoeken is naar de balans tussen het garanderen van de sociale veiligheid en beperken van overlast en lichtvervuiling. Er kan overwogen worden in groengebieden de verlichting in de nacht maximaal te dimmen of zelfs volledig uit te schakelen (bijvoorbeeld Groenendaal).

Klimaatadaptatie

Door verLEDding en statisch dimmen wordt het energieverbruik verminderd en daarmee ook de CO₂-uitstoot verminderd. Met uitvoering van het voorliggende beleidsplan kan de energiebesparing in 2030 boven de 50% uitkomen.

Duurzame mobiliteit

Hoewel er op dit moment geen goedgekeurde laadmast bestaat wordt een initiatief voorgesteld een pilot uit te voeren in Heemstede van verschillende scenario's in overleg met de netbeheerder.

Bijlage(n)

1. Beleidsplan Openbare Verlichting 2023-2027